

**Tekst: Erik Colenbrander
Beeld: Ruben van Boekel**

Sinds vorige week donderdag 20 februari kan iedere melkveehouder die dat wil, vrijstelling aanvragen voor het bovengronds uitrijden van mest. Kamerbreed verzoekt politiek Den Haag staatssecretaris Dijkstra van EZ vorig jaar vrijstelling te verlenen aan maximaal honderd gecertificeerde kringloopboeren van de veehouderij- en milieuverenigingen VBBM en NFW. Het beginsel van rechtsgelijkheid blijkt echter in strijd met een dergelijke beperking, constateerde de staatssecretaris. Daarom bevat de vrijstellingsregeling die vorige week in de Staatscourant is gepubliceerd voorwaarden over de bedrijfsvoering (zie kader). Deze voorwaarden zijn opgesteld in overleg met de VBBM en de NFW. De vrijstelling geldt niet voor vijf jaar, zoals de Tweede Kamer wilde, maar slechts voor een jaar. Iedereen mag inschrijven.

Gras/Klaver

Om een indruk te krijgen van de omvang van de vrijstelling, heeft de zogenaamde Technische Commissie Bodem de voorwaarden vergeleken met de huidige Nederlandse praktijk en waar mogelijk met het proefbedrijf De Marke van het project Koeien&Kansen, waar een duurzame melkveehouderij wordt nagestreefd en uitgebreid wordt gemontord.

Niemand kan echter voorspel- len hoeveel of hoe weinig melk- veehouders vrijstelling zullen

De eisen die worden gesteld aan het bovengrond mest uitrijden zijn streng, het is dan ook de vraag wie van de uitzondering gebruik gaat maken.

aanvragen. Het is wel zo goed als zeker dat de VBBM-boeren en de leden van de Noordelijke Friese Wouden (NFW) zich collectief zullen aanmelden. VBBM-voorzitter Kors den Hartog uit Eesveen (OV) schat in dat extensieve en biologische bedrijven kans maken om de normen te halen.

Maar de praktijk van de gras/klaverweide maakt het moeilijk om aan de voorwaarden van het ureumgetal te voldoen. Als in het najaar de klaverbezetting in de gras/klaverweide toeneemt, stijgt het ureumgetal in de tankmelk ook op extensieve en biologische bedrijven soms boven de 21 mg/100 gram melk.

Weliswaar gaat de voorwaarde om een gewogen gemiddelde over het hele jaar, maar dit wordt toch als lastig ervaren, mede omdat het vereiste percentage grasland 85 procent bedraagt. Dus kan er met eiwitarme snijmaais in het rantsoen relatief weinig worden bijgestuurd. Volop weidegang is daarentegen een zeer effectief middel. Weidegang betekent immers dat mest en urine niet bij elkaar komen en dat er dus ook geen ammoniakemissie plaatsvindt. Maar LTO Noord-specialist Wiebren van Straalen plaatst vraagtekens bij de controlebaarheids van de weidegangseisen die worden gesteld. Volgens hem zal de overheid de weidegangseisen niet op dezelfde wijze controleren als zuivelondermating FrieslandCampina dat doet.

Controlebaarheid van de regels rond de vrijstelling voor het bovengronds uitrijden speelt een belangrijke rol bij de vrijstellingsregeling. Deelnemende veehouders moeten een boekhoudrapport bijhouden en kunnen aantonen dat ze voldoen aan

Rekening houden met het weer to logisch?

de voorwaarden die worden gesteld. Van Straalen denkt dat om redenen van controlebaarheid er ook geen eisen aan de weersomstandigheden worden gesteld, veruit de belangrijkste factor als het gaat om ammoniakemissie bij uitrijden. Frank Verhoeven van Boerenverstand noemt dat ironisch 'te logisch'. 'Ik zal er zeker aandacht aan blijven besteden dat de weersomstandigheden veruit de belangrijkste emissiefactor zijn bij het uitrijden.'

VBBM-boeren hielden online via de computer bij onder welke weersomstandigheden ze mest uitreden. Daarbij werden er eisen gesteld aan de temperatuur, de windsnelheid en de zonnestraling. De uitkomsten van deze online-monitoring zijn door deskundigen die het ministerie van EZ inhurde als onvoldoende beoordeeld. Zo werd er wel eens uitgereden bij te harde wind, vertelt De Hartog. Van Straalen: 'Je zou met gps het tijdstip van uitrijden kunnen bijhouden. Maar hoe weet je of het ter plekke op

het moment van uitrijden ook regende?'

Mesdagfonds

De VBBM-vereniging komt dit jaar niet in aanmerking voor onderzoekssubsidie, bijvoorbeeld om de online monitoring van de weersomstandigheden te vertijnen. De Hartog: 'In de motie van SP Tweede Kamerlid Van Ger-

wen die vorig jaar kamerbreed werd aangenomen, staat ook dat we onderzoekssubsidie verdienen.' Het onderzoek in het kader van de ammoniakreview dat vorig jaar door de politiek werd georganiseerd en de bijbehorende subsidiëring vindt vooral plaats via het zogenaamde Mesdagfonds.

Het onderzoek valt uiteen in drie delen: ammoniakemissie bij het uitrijden, emissie op bedrijfs(koe)niveau en het ver-

band tussen ammoniakuitstoot en depositie (neerslag) van stikstof.

Bureau Boerenverstand van Frank Verhoeven gaat in samenwerking met de WUR, ZuivelNL en het Mesdagfonds onderzoek doen naar het effect van verdunnen met water met de duospay bemestingsmachine. Ook de zogenaamde 'triple spray' methode (eerst water, dan mest en daarna weer water) van NMV'er Herman Zonderland wordt onder de loep genomen. Daarnaast vindt er een internationale studie plaats die de beschikbare vakliteratuur nog eens onder de loep neemt. Ook de meetmethode krijgt een update. Voor dat doel komen wetenschappers uit heel Europa eind maart in Schagen (NH) bij elkaar. Politiek gezien is het verband tussen de ammoniakuitstoot en de depositie het heetste hangijzer. Dit hangt namelijk nauw samen met de uitbreidingsmogelijkheden van vele duizenden (melk)veehoudertijen rondom Natura 2000-gebieden.

VOORWAARDEN VRIJSTELLING BOVENGROOND MESTUITRIJDEN

- Kunstmestgift < 100 kg N/ha
- Stikstof overschot < 125 kg/ha
- Ureumgetal < 21 mg/100 g melk in de periode 1 november t/m 1 april
- 150 dagen weiden, 6 uur per dag
- < 14.000 kg melk / ha
- 85% gras
- Bemestingsvrije zone van twee meter
- Cijfers overleggen vanuit boekhouding, te toetsen door onafhankelijk bureau
- Aanmelden moet tenminste zeven dagen voor aanwending van runderdijf- mest op grasland. De vrijstelling geldt niet voor bouwland

(Bron: www.dloket.nl).